

Nr 64

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i förordningen (1922: 260) om automobils katt jämte motioner.

Propositionen

I proposition nr 192 har Kungl. Maj:t under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 6 november 1970 föreslagit riksdagen att anta vid propositionen fogat förslag till förordning om ändring i förordningen (1922: 260) om automobils katt.

I syfte att möjliggöra restitution av fordonsskatt på tyngre lastbilar för kortare tid än hel kalendermånad föreslås i propositionen generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer att, när synnerliga skäl föreligger, medge befrielse från eller nedsättning av skatt enligt förordningen (1922: 260) om automobils katt.

Författningsförslaget har följande lydelse.

Förslag

till

Förordning

om ändring i förordningen (1922: 260) om automobils katt

Härigenom förordnas, att i förordningen (1922: 260) om automobils katt skall införas en ny paragraf, 5 a §, av nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

5 a §.

Föreligga synnerliga skäl, kan Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer medgiva nedsättning av eller befrielse från automobils katt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971. Vid ikraftträdandet upphör det i övergångsbestämmelserna till förordningen (1969:296) om ändring i förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt givna bemyndigandet att gälla. Bestämmelser som meddelats med stöd av nämnda bemyndigande gäller dock fortfarande.

Beträffande motiveringen hänvisar utskottet till propositionen.

Motionerna

Yrkanden

1) de likalydande motionerna I: 1372 av herrar *Karl Pettersson* och *Gösta Jacobsson* samt II: 1595 av herrar *Lothigius* och *Enarsson*, vari hemställts, att riksdagen med ändring av Kungl. Maj:ts proposition 1970:192 beslutar,

a. att dispens medges om det visas att fordonet varit tillfälligt avfört ur registret en sammanhängande period om minst 10 dagar,

b. att såsom villkor för restitution föreskrivs att fordonets årsskatt skall uppgå till lägst 3 000 kr. samt

c. att också brist på sysselsättning för fordonet skall utgöra en förutsättning för dispens;

2) motionen II: 1596 av herr *Sundelin m. fl.*, vari hemställts,

att den i proposition 1970:192 angivna myndigheten i form av anvisningar ges vidgade möjligheter att bevilja nedsättning eller befrielse av fordonskatt på de i motionen angivna grunderna.

Motivering

I: 1372 och II: 1595

I prop. 1970:192 föreslås generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer att, när synnerliga skäl föreligger, medge befrielse från eller nedsättning av automobilskatt.

Dispens skall medges bara om det visas att fordonet varit tillfälligt avfört ur registret en sammanhängande period om minst 15 dagar.

Den under senare år höjda fordonsbeskattningen, särskilt för de tyngre fordonen, och de stora investeringar det numera gäller vid anskaffande av fordon och fordonskombinationer har starkt bidragit till att frågan om underlättande av återbetalning av erlagd automobilskatt vid tillfällig avregistrering av fordon måste lösas genom ett dispensförfarande.

Med hänsyn till de stora ekonomiska konsekvenserna av en sådan avregistrering genom hög fordonsskatt och stora investeringskostnader bör den sammanhängande perioden vara minst 10 dagar i stället för i propositionen föreslagna 15 dagar.

Såsom villkor för restitutionen föreslås att fordonets årsskatt skall uppgå till lägst 4 800 kr. Med hänsyn till investeringskostnaderna bör denna gräns sänkas, så att den omfattar fordon över 10 tons totalvikt. Enligt förslag i prop. 1970:138 om övergång till totalviktsbeskattning skulle därför gränsen sättas på sådant sätt, att villkor för restitution föreskrives vara, att fordonets årsskatt skall uppgå till ett lägsta belopp av 3 000 kr.

I propositionen anges som förutsättningar för dispens att orsaken till stilleståndet skall hänföras till tjällosning eller nödvändigt verkstadsbesök. Sjukdom bör endast godtas som anledning till dispens, om föraren också är registrerad ägare till lastbilen och det görs sannolikt att annan förare inte gått att skaffa under stilleståndstiden.

I många fall beror fordonets stillestånd på brist på sysselsättning. Särskilt när det gäller lastfordon inom skogsbruket kan sådana driftstillstånd inträffa utan möjlighet för fordonsägarens påverkan av stilleståndet. Lastfordonen är specialbyggda för vissa transporter. Dessa transporter kan avbrytas utan föregående varsel bl. a. på grund av ändrade dispositioner vid mottagningsterminaler, driftomläggningar vid industrin eller andra orsaker som ligger utanför fordonsägarens möjlighet att uppehålla fordonets drift. Av sådana anledningar är det därför viktigt, att möjlighet till dispens skall finnas också i sådana fall och att dispens får medges, även vid brist på sysselsättning.

II: 1596

I prop. 1970:192 föreslås generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer att, när synnerliga skäl föreligger, medge befrielse från eller nedsättning av automobilskatt.

Möjligheterna till skatterestitution bör enligt propositionen lösas dispensvägen för lastbilar med en lägsta årsskatt på 4 800 kr. och som varit tillfälligt avregistrerade under en sammanhängande period av minst 15 dagar. Ytterligare förutsättningar för dispens är att stilleståndet skall ha varit hänfört till tjällossning eller nödvändigt längre verkstadsbesök samt i vissa fall sjukdom.

I motion II:930 år 1970 hemställdes om ändring av KF den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt. Restitution av fordonsskatt borde enligt motionen avse tyngre fordon med en årlig skatt på 3 000 kr. eller mera och som varit tillfälligt avregistrerade mer än 10 dagar.

I sitt betänkande nr 36 år 1970 delade bevillningsutskottet motionärernas uppfattning, att den under senare år avsevärt skärpta fordonsbeskattningen understryker behovet av ändrade restitutionsregler och att syftet med motionerna borde tillgodoses.

I motionen påpekades bl. a. att det inom trafiken förekommer driftstörningar av olika slag, som i vissa fall beror på omständigheter utom fordonsägarens kontroll. Utöver stillestånd på grund av tjällossning, verkstadsbe-

sök och sjukdom förekommer längre stillestånd på grund av bl. a. ojämn sysselsättning och avstängning av vägar i andra fall än tjällossning.

Trafikens karaktär av servicenäring gör den särskilt beroende av näringslivet i övrigt. Säsongmässiga variationer inom olika områden ger kraftiga utslag inom transportnäringen. Som exempel på dessa variationer kan nämnas transportverksamheten inom byggnads- och anläggningsverksamheten. Under vintermånaderna sjunker bilarnas sysselsättning inom denna bransch till en nivå, som ligger minst 10—15 % under sommarmånadernas.

Även om bilarna kan utnyttjas mera under sommarmånaderna så föreligger det stora svårigheter att dimensionera fordonsparken så att jämn sysselsättning erhålles under hela året. På grund av de säsongmässiga variationerna kommer således ett antal bilar att sakna sysselsättning under vissa månader av året. Det synes därför föreligga skäl som talar för att restitutionsförfarandet utformas på ett sådant sätt, att fordonsägaren kan erhålla restitution av fordonsskatt även i andra fall än de som angivits i prop. 1970: 192.

Utskottet

I propositionen begärs ett generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer att, när synnerliga skäl föreligger, medge befrielse från eller nedsättning av automobilskatt. Syftet med den föreslagna dispensregeln är att möjliggöra restitution av fordonsskatt på tyngre lastbilar för kortare tid än hel kalendermånad. Förslaget motiveras i första hand med att vårriksdagen på bevillningsutskottets hemställen begärde förslag till höstriksdagen om ökade möjligheter till restitution av fordonsskatt. Utskottet vill först uttala sin tillfredsställelse med att förslag nu framlagts i frågan. Anledningen till att utskottet inte under vårriksdagen — i enlighet med yrkanden i då behandlade motioner — förordade en omedelbar ändring av bilskatteförordningens restitutionsregler, var farhågor för att en sådan åtgärd kunde skapa administrativa svårigheter. Departementschefen uttalar i propositionen att han till följd av liknande överväganden inte är beredd föreslå någon sådan ändring. Han förordar i stället att villkoren för restitution skall meddelas i en särskild kungörelse, som utfärdas med stöd av ett dispensbemyndigande. Förutsättningarna för dispens skall i huvudsak vara att fordonets årsskatt uppgår till ca 4 800 kr. och att det under en sammanhängande period av minst 15 dagar reservregistreras på grund av vägvästängning vid tjällossning eller reparation. När det gäller s. k. enbilsåkare skall även sjukdom godtas som restitutionsgrund.

I motionerna I: 1372 och II: 1595 yrkas att förutsättningar för dispens skall föreligga om fordonets årsskatt uppgår till lägst 3 000 kr. och avregistreringsperioden omfattar minst 10 dagar. Motionärerna anser vidare att även bristande tillgång på transportuppdrag skall kunna motivera restitution.

Motionärerna i motionen II: 1596 hävdar att också ojämn sysselsättning inom åkeriverksamheten bör berättiga till restitution och att restitution bör kunna erhållas då vägar avstängs även av andra skäl än tjallosning.

Beträffande sistnämnda fråga vill utskottet framhålla, att propositionen inte redovisar alla detaljer i den avsedda kungörelsen men att det enligt utskottets mening kan förutsättas att vägavstängningar över huvud taget kommer att godtas som grund för restitution. När det gäller motionärernas yrkanden om lägre belopps- och tidsgränser och om sysselsättningssvårigheter som grund för restitution ställer utskottet sig mera tveksamt. Som utskottet framhållit i andra sammanhang kan en i princip helt tillfredsställande lösning av den tunga trafikens restitutionsproblem erhållas först vid en total avveckling av den årliga fordonsskatten och en övergång till kilometerbeskattning. Då planerna på en sådan skattereform nu är långt framskridna får förslaget i propositionen ses som en provisorisk åtgärd för att undanröja de mest besvärande följderna av nuvarande regler för den tyngsta trafiken. Det får under sådana förhållanden anses naturligt att man begränsar åtgärderna till de fall som är av nämnvärd ekonomisk betydelse för de skattskyldiga och tillser att administrationen inte belastas med uppgifter som avser förhållandevis blygsamma belopp. Enligt förslaget uppgår det lägsta restitutionsbelopp, som kan komma i fråga, till ca 200 kr., medan motsvarande belopp enligt yrkandet i motionerna I: 1372 och II: 1595 utgör ca 80 kr. I enlighet med det tidigare anförda finner utskottet praktiska skäl tala för den högre beloppsgränsen och utskottet tillstyrker alltså propositionen i denna del.

När det gäller frågan om åkeriernas bristande sysselsättning som restitutionsgrund vill utskottet uttala sin förståelse för motionärernas synpunkter. Även här måste emellertid utskottet hänvisa till de administrativa problem som en bestämmelse av sådan innebörd skulle skapa. De i propositionen angivna restitutionsgrunderna kan på ett förhållandevis enkelt sätt dokumenteras. Några möjligheter att fastställa om en åkeriägare vidtagit alla skäligen åtgärder för att få sysselsättning under en viss tid torde däremot knappast föreligga. En bestämmelse som medgav restitution vid brist på sysselsättning skulle därför kunna inbjuda till missbruk och skapa betydande administrativa svårigheter.

Utskottet, som således anser sig till alla delar kunna godta de i propositionen redovisade grunderna för utvidgad restitution av fordonsskatt, avstyrker därför motionsyrkandena och tillstyrker bifall till den i propositionen föreslagna författningsändringen.

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet,
att riksdagen

A) med bifall till Kungl. Maj:ts proposition nr 192 antar det vid propositionen fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen (1922: 260) om automobilskatt;

B) avslår följande motioner, nämligen

1) motionerna I: 1372 och II: 1595,

2) motionen II: 1596,

i den mån de inte kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 3 december 1970

På bevillningsutskottets vägnar:

TAGE MAGNUSSON

Närvarande

från första kammaren: fröken Ranmark (s), herrar Tistad (fp), Yngve Nilsson* (m), Sundin (cp), Tage Johansson (s), Paul Jansson* (s), Stadling (s), Ove Karlsson (s), Karl Pettersson* (m) och Österdahl (fp); samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås (m), Engkvist* (s), Vigelsbo (cp), fru Nettelbrandt (fp), herrar Kristenson (s), Carlstein (s), Sundkvist (cp), Marcusson (s), Westberg i Hofors (s) och Gustavsson i Nässjö (s).

* Ej närvarande vid betänkandets justering.

Reservation

av herrar *Yngve Nilsson* (m), *Karl Pettersson* (m) och *Magnusson* i Borås (m), vilka

dels ansett att utskottets yttrande efter det stycke som på s. 5 slutar med "än tjällossning" bort ha följande lydelse:

"Beträffande sistnämnda fråga vill utskottet framhålla, att propositionen inte redovisar alla detaljer i den avsedda kungörelsen men att det enligt utskottets mening kan förutsättas att vägavstängningar över huvud taget kommer att godtas som grund för restitution. När det gäller motionärernas yrkanden om lägre belopps- och tidsgränser och om sysselsättningssvårigheter som grund för restitution finner utskottet i likhet med motionärerna att det föreligger behov av utökade dispensmöjligheter. Som utskottet framhållit i andra sammanhang kan en i princip helt tillfredsställande lösning av den tunga trafikens restitutionsproblem erhållas först vid en total avveckling av den årliga fordonsskatten och en övergång till kilometerbeskattning. Då planerna på en sådan skattereform nu är långt framskridna får förslaget i propositionen ses som en provisorisk åtgärd för att undanröja de mest besvärande följderna av nuvarande regler för den tyngsta trafiken. Det får under sådana förhållanden anses naturligt att begränsa åtgärderna

till de fall som är av nämnvärd ekonomisk betydelse för de skattskyldiga och tillse att administrationen inte belastas med uppgifter som avser förhållandevis blygsamma belopp. Enligt förslaget uppgår det lägsta restitutionsbelopp, som kan komma i fråga, till ca 200 kr., medan motsvarande belopp enligt yrkandet i motionerna I: 1372 och II: 1595 utgör ca 80 kr. Utskottet, som finner praktiska skäl tala för den högre beloppsgränsen, tillstyrker yrkandet i motionerna med den kompletteringen, att restitutionsrätten också begränsas till de fall där beloppet uppgår till minst 200 kr.

Beträffande yrkandet om sänkning av tidsgränsen från 15 till 10 dagar har motionärerna under hand upplyst att de främst avsett att den kortare perioden skulle berättiga till restitution, om den i en följd utgör början eller slutet på en reservregistreringsperiod som också omfattar en eller flera kalendermånader. Med denna begränsning anser utskottet sig kunna tillstyrka motionärernas förslag, medan utskottet i övriga fall förordar 15-dagarsgränsen.

När det gäller frågan om åkeriernas bristande sysselsättning som restitutionsgrund vill utskottet uttala sin förståelse för motionärernas synpunkter. Med hänsyn till de tunga fordonens, framför allt virkestransportfordonens, svårigheter från sysselsättningssynpunkt och den höga fordonsbeskattningen finner utskottet det nödvändigt att dispens medges vid brist på sysselsättning, och utskottet tillstyrker alltså motionerna I: 1372 och II: 1595 samt II: 1596 i denna del.”

dels ansett att utskottet bort hemställa,
att riksdagen

A) med bifall till motionerna I: 1372 och II: 1595 samt med anledning av motionen II: 1596 antar det vid Kungl. Maj:ts proposition nr 192 fogade förslaget till förordning om ändring i förordningen (1922: 260) om automobilskatt och godkänner de villkor för utvidgad restitution av automobilskatt som utskottet förordat;

B) avslår motionen II: 1596 i den mån den inte kan anses besvarad genom vad utskottet ovan anfört och hemställt.